

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v tujemstvu mesečno Din 15.— — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326, čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mail oglaš. trgov. značajo vsaka beseda Din 1.—, mah oglaš. hi. služijo v socialne namene delavstva in nameščencev, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 101 • Maribor, torek, dne 3 septembra 1940 • Leto XV

Delo z narodom je za narod...

Kruta je usoda pravimo, kadar nas zaloti neprijetna stvar, ali nesreča, ki se ji nismo mogli ogniti zaradi nadnaravne sile ali pa zaradi naše nesposobnosti. Nesreča je tu in nam prokleta malo pomaga opravičevanje, ali pa obdolževanje tega, ali onega. Vprašanje je le, ali smo dovolj previdni, oprezní in dovolj sposobni, da uravnavamo svoje življenje tako, da se ognemo neprimlikam, ki nam utegnejo biti v nesrečo. Tako je v navadnem življenju, tako je v javnem življenju.

Ves svet bridko občuti danes, kako silno razjeda in uničuje živce človeštva vojna furija in njene metode. Strašna bolezen, epidemija, je grozno živčno stanje, v katerem se nahaja ves civilizirani svet. Poznamo živčno vojno in njene posledice, nikogar pa ni, ki bi rekel, da je dovolj tega zatiranja človeškega rodu in njegovega duha.

Zakaj imamo živčno vojno?

Človek je živo bitje, ki misli in hoče delati in sodelovati v svojo in splošno korist. To je človekovo naravno poslanstvo, ali kakor bi nekateri rekli, božje poslanstvo. To je naravni in ukoreninjeni čut, ki se je razvil do višje popolnosti s civilizacijo, in civilizacija ima zopet svojo naravno in neodpravičljivo pot, po kateri stremi preko vseh ovir naravnost k višji popolnosti. — Civilizacija ne prenese mrtvila in ne reakcije. Tudi ob najhujši reakciji dviga in dvigne svojo glavo s ponosom in uspehom. Ta ideal imamo in ga moramo imeti.

Vojna nam povzroča živčno vojno na eni strani, ker je zagnjena z neprodorno kopreno. Ta koprena se pa razteza bolj in bolj na vse javno življenje. Dan za dnevom se nahajamo pred ugankami javnega življenja. S tem se povečava živčnost. Civilizacija človeštva bi morala biti temelj napredku. Brez tega temelja prehaja človeštvo v ideološki anarhizem, pretvarjajo se vrednote kulture v atome, ki jih sproti razprši veter v vse mirje in so izgubljeni.

Ali človeški duh ne miruje. Ustvarja si svoje ideologije in zbira svoje sile izven sodelovanja. Sile rasejo in civilizacija jim je temelj, na katerem se uveljavijo sami, ker niso imeli prilike, da bi bili sodelovali v procesu razvoja. To so takozvane duhovne revolucije, ki v znanosti, umetnosti, literaturi, v vsaki sferi življenja, ki ni mogoče utegniti.

V interesu civilizacije je torej potrebno sodelovanje vseh narodnih življenjskih sil, da ne nastopijo strahoviti krči. Narod potrebuje svobodo, ker želi in hoče sodelovati v vseh vprašanjih. Med narod spada tudi delavstvo.

Cerkev in nemški režim

S konference nemških katoliških škofov

V Fuldi v Nemčiji so imeli nemški škofi konferenco, na kateri so sklenili, da izdajo 8. septembra pastirsko pismo, v katerem bodo izrazili Hitlerju priznanje naporov za ustvaritev tretjega rajha. Na konferenci je bilo navzočih 45 škofov. Poročali so predvsem trije škofi, ki so bili pred konferenco v Rimu, kjer so ugotovili, da so se odnošali med nemško vlado in cerkvijo ublažili. — Škofje so tudi sklenili, da bodo v vseh cerkvah stalno molili za zmago nemškega orožja.

Portugalska pošilja zlato v Ameriko. Portugalska je poslala v Zedinjene države za 3 milijone dolarjev zlata.

Ob obletnici vojne

Vsa ta leta in vse delovanje

Dne 1. septembra je minulo leto dni, odkar je pričela vojna v Evropi, ko je Hitler v nemškem državnem zboru izjavil: »Od 5.45 minut streljajo naši topovi nazaj (na Poljake).«

Do 24. avgusta 1939 se je računalo s tem, da bo nastopila proti Nemčiji zveza treh velesil: Anglije, Francije in Sovjetske Rusije. Pogajanja za ta skupni nastop so se vršila več mesecev. Zato je kot bomba učinkovala vest, da je Sovjetska Rusija vodila istočasno pogajanja z Nemčijo in jih 24. avgusta zaključila s sklenitvijo nenapadnega pakta.

Ruski komisar za zunanje zadeve Molotov je tedaj izjavil, da bo ta pogodba zajamčila mir v Evropi. Tudi Nemčija in mnogi drugi so bili mnenja, da si Anglija in Francija ne bosta upali še nadalje podpirati Poljske in tvegati vojne radi Gdanska.

Toda Anglija in Francija nista preklicali svojih jamstev Poljski.

Ko je dne 31. avgusta bila v Moskvi ratificirana rusko-nemška nenapadna pogodba, je par ur nato izbruhnila vojna Nemčije proti Poljski.

Kar je sledilo je znano. Poljska je bila pregažena in razdeljena med Nemčijo in SSSR.

Nato je v letošnji spomladi Nemčija pričela vojno proti Norveški in jo za-

sedla, Danska se ji je udala brez odpora, kmalu nato je pregazila Holandsko, Belgijo in Luksemburško ter nato prisilila na kolena tudi Francijo.

Ko je bila Francija že v agoniji, se je priključila Nemčiji Italija.

Sedaj si stoje nasproti Nemčija in Italija na eni in Anglija na drugi strani. Vojna je zajela že dva kontinenta: Evropo in Afriko. SSSR je vojno izrabila za ureditev mejnih spornih vprašanj. — Epizoda v evropski vojni je bil rusko-finski spopad. Brez spopadov pa se je rešila cela vrsta drugih zapletenih mejnih problemov.

Toda vojna med Anglijo in Nemčijo ter Italijo se nadaljuje in stopa v drugo leto. Konca ji ni videti, pa tudi tega nihče ne ve, ali bo mogoče plamen vojne omejiti.

Posledice vojne pa čuti delovno ljudstvo, ki nosi tudi vse žrtve.

Mesec dni že traja ob Rokavski ožini med Anglijo in Nemčijo strahovita borba. V rojih po sto do tisoč lovcev in bombnikov napada z nemške strani Anglijo in z angleške strani Nemčijo. Poleg teh napadov pa nosijo smrt in razdejnanje z obeh strani dalekometni obrežni topovi. V Rokavski ožini se vrše spopadi in napadi, ali spričo veličanske angleške mornarice se v tej ožini še vedno vrši pomorski promet.

Hitler je ponudil po padcu Francije Angliji razmeroma ugoden mir. Nemški listi te dni pišejo, da ponudba miru ni imela namena uničiti angleško vodilno svetovno vlogo, marveč ji to vlogo prizna tudi v novem gospodarskem redu.

Anglija ponudbe ni sprejela in še naprej kaže svojo odločnost, da hoče vztrajati do konca zmage.

Nič ni gotovega, kako se bo vojna razvijala, ki prinaša toliko materialnih in človeških žrtev. Ameriški opazovalci sodijo po sedanjem položaju, da bo vojna trajala še vso zimo in morda celo dve leti.

Nemčija ima pred seboj težko nalogo, da izkrca svojo vojsko na otoku. To je, kakor dokazujejo strahoviti boji, korak silne vztrajnosti in odločnosti.

Ugodno je za Nemčijo, da zanjo ni na vzhodu in jugovzhodu nobene nevarnosti, k temu je pripomoglo pomirjenje v donavski kotlini. Na drugi strani se je pa upravna naloga Nemčije z zasedbo raznih dežel ogromno povečala. S tem so Nemčiji poleg zadovoljivih zmag narasle skrbi za vzdrževanje reda, organizacijo produkcije, pridobitev prebivalstva zase in končno, če bo vojna trajala dalje, za prehrano prebivalstva.

Te skrbi so velike in le težko verjemo, da bi se Evropa mogla skozi dolgo vojno sama prehranjevati, ker je blokirana.

Romunija se je podvrgla italijansko-nemški razsodbi

in odstopila Madžarski 50.000 kv. km ozemlja z 2 in pol milijona prebivalcev.

Kaj je dosegla Madžarska?

Z razsodbo na Dunaju je Madžarska dobila prav za prav vse ozemlje, ki ga je prvotno terjala od Romunije. Romunija je ponujala Madžarom 6000 kv. km ozemlja, Madžari so ga hoteli imeti pa 65.000 kv. km. Romuni so torej ohranili napram madžarskim zahtevam okrog 15.000 kv. km ozemlja in pol milijona prebivalcev.

Zakaj se je Romunija uklonila?

V Bukarešti pravijo, da se je Romunija uklonila, ker se čuti ogroženo od SSSR, s katero ima pravkar spor radi nekih obmejnih incidentov.

Nemčija in Italija pa sta Romuniji dali jamstvo za njene nove meje in to ne samo napram Madžarski, ampak tudi napram SSSR in Bolgariji. V slučaju, ako bi SSSR nastopila proti Romuniji, bi Nemčija in Italija morali na strani Romunije proti SSSR.

Izgleda pa, da sta Nemčija in Italija prav lahko dali tako zagotovilo Romuniji, kajti med njima in SSSR je sklenjen dogovor o razmejitvi interesnega področja na jugovzhodu in je SSSR takoj po zasedbi Besarabije in dela Bukovine podala izjavo, da nima več nobenih teženj po romunskem ozemlju.

Najbrž bi tudi Nemčija in Italija ne bili odločali sami o madžarsko-romunskem sporu, ako bi SSSR ne bila na tem vprašanju docela brez vsakega interesa. Kot mejašica Madžarske in Romunije bi sicer morala biti SSSR vabljena na posvet na Dunaju.

V Berlinu in Rimu odločno zanikajo, da bi bila Nemčija in Italija vršili kak-

šen pritisk na Romunijo, ampak trdijo, da je Romunija sprejela arbitražo docela prostovoljno.

Izvedba razmejitve

je sedaj prepuščena Madžarski in Romuniji. Dogovorjena je izmenjava prebivalstva, t. j. prebivalci madžarske in romunske narodnosti iz Transilvanije imajo pravico opcije državljanstva. — Dano jim je na prosto, da se odločijo za eno ali drugo državo in potem v teku enega leta izselijo.

Zasedba odstopljenega ozemlja se bo morala izvršiti v teku 14 dni.

Ali bo sedaj mir med Romunijo in Madžarsko?

Likvidacijo sporov med malimi državami na jugovzhodu Evrope je treba pozdraviti. Vsekakor pa je način rešitve vprašanja nove razmejitve, kakor je bil uporabljen v pogajanjih med Bolgarijo in Romunijo v Craiovi bolj simpatičen, kot pa je rešitev potom arbitraže. — V Craiovi sta se sporazumeli dve balkanski državi brez posrednikov in drugih vplivov. V takem slučaju je sporazum gotovo mnogo bolj prirčen, kot pa v drugem primeru. Upajmo, da bo med Madžarsko in Romunijo popustila vsaka napetost.

Boji v Afriki

Italijani javljajo zavzetje karavanskega križišča Bune v Keniji, ki leži 90 km od Mojale.

V ostalem pa oba tabora poročata samo o letalskih napadih.

Torpedirana ladja, ki je prevažala otroke. Reuter poroča, da je bila dne 30. avgusta torpedirana neka angleška ladja, na kateri so prevažali v Kanado 320 otrok. Otroci so bili vsi rešeni.

Veliki letalski napadi Nemcev na Anglijo

Angleško vojno poročilo pravi, da so bili v soboto, dne 31. avgusta močnejši napadi nemškega letalstva na Anglijo. Po raznih cenitvah je sodelovalo pri teh napadih okrog 1000 nemških letal. — Obramba je sestrelila 85 nemških letal. 200 nemških pilotov je pri tem izgubilo življenje. Pri obrambi so bile udeležene tudi češke, poljske in kanadske letalske edinice.

... in Angležev na Berlin

V nedeljo, dne 1. septembra so bili večji napadi angleških letal na Berlin. To je bil že četrti nočni napad na Berlin v teku zadnjega tedna. Bombardirana in uničena je bila neka berlinska elektrarna in pa tovarna za letalske motorje. Letalci pripovedujejo, da je bil požar tvornice letalskih motorjev viden 50 km daleč. Ko so se potem letala še enkrat vrnila nad Berlin in sicer v jutranjih urah, je požar divjal še z nezmanjšano silo. Vsled porušnja elektrarne pa je del berlinske podzemne železnice moral prenehati z obratovanjem. Ker pa so oblaki nad Berlinom ležali zelo nizko, so angleška letala bombardirala razne kraje v Nemčiji, med drugim velik premovalnik pri Kölnu, kjer so nastale velike eksplozije, nadalje tovarne za polnjenje bomb pri Leeverkusenu in tovarno za sintetični bencin v Magdeburgu. Bombardiran je bil tudi velik dok za popravilo ladij v pristanišču Emden, nad katerim so metali bombe od polnoči do jutra. Zadet

je bil bencinski tank pri Rotterdamu na Nizozemskem in nekatera topniška oporišča ob Kanalu.

Vrnili so se vsa letala razen dveh. V teku 1. septembra so nemški napadi na Anglijo precej popustili. V bojih pa je bilo sestreljenih 25 nemških letal, dočim so Angleži izgubili 15 lovskih letal, od katerih pa se je 9 pilotov vrnilo. Izgube Nemcev v zadnjem tednu cenijo na 293 letal in 700 letalcev. — (Reuter.)

Nemška poročila

navajajo, da so nemška letala dne 31. avgusta nadaljevala svoje sistematične napade na Anglijo in pri tem prodrli že v dopoldanskih urah nad London. — V tej skupini je sodelovalo 30 letal. — Angleška obramba je odpovedala. Letala so potem bombardirala letališča v grofijah Kent in Essex, doke ob Temzi in v Liverpoolu ter minirala angleška pristanišča.

Skupno je bilo sestreljenih 133 angleških letal in 74 zapornih balonov, 32 nemških letal pa pogrešajo.

Napadi angleških letal na Berlin niso imeli uspeha. Škoda, ki so jo povzročile bombe, je majhna. Nemško časopisje je silno ogorčeno nad Angleže, ki mečejo bombe kar brez cilja.

Nemci so nadalje potopili v severnem Atlantskem morju angleško pomožno križarko »Dunvegan Castle« (15.000 ton).

Huda ura v Romuniji

Vest, da je romunska vlada sprejela razsodbo Italije in Nemčije, po kateri mora odstopiti severno polovico Transilvanije Madžarski, je vzbudila silen odmev v narodu. Po vsej Romuniji, zlasti pa v Transilvaniji, se je polastilo naroda silno ogorčenje. Ljudje dajejo duška svojemu ogorčenju z demonstracijami in izpadi proti vladi. Snuje se organizacija odpora in ljudje v Transilvaniji izjavljajo, da hočejo raje v odprtem boju z Madžari podleči, kot pa izročiti svoje imetje in sebe sovražniku.

Vlada se trudi, da bi prepričala ljudstvo o tem, da je tak odstop ozemlja nujno potreben, ker dobi Romunija istočasno visokovredna jamstva za svoje meje od strani Nemčije in Italije. Ti argumenti vlade pa ne najdejo nobenega odmeva v javnosti in niso v stanju nikogar prepričati.

Enotna vsenarodna stranka je popolnoma odrekla. Njeno razsulo je dokončno. Kralj se spričo nastalega položaja trudi, da bi sestavil vladu iz predstavnikov vseh političnih strank.

Romuni izjavljajo, da izročitev 900.000 Romunov Madžarom ne bo in tudi ne more prinesiti pomirjenja v jugovzhodni Evropi.

Angleško delavstvo in vojna

Angleški minister in delavski predstavnik Greenwood v vladi je ob obletnici vojne imel nagovor v radiu na delavstvo, v katerem je pozval delavstvo, da zastavi vse svoje sile v boju za zmago svobode in demokracije, ter da s to zmago pribori boljše življenje vsemu človeštvu. Vlada pa se zaveda svojih obveznosti do delavstva.

Nekaj števil ob obletnici vojne

Reuter poroča, da so zgubili Nemci v teku enega leta vojne 3914 letal, Angleži pa 1009, torej je razmerje izgub skoraj 1 : 4. V tej številki pa niso vračunane nemške izgube letal nad Poljsko, kjer je bilo sestreljenih po uradnih poročilih poljske vlade 300 letal.

Nemci navajajo, da so v teku enega leta vojne izgubili 39.000 mrtvih, 131.000 ranjenih in 24.000 pogrešanih.

Reuter te številke zanika in pravi, da so imeli Nemci na Poljskem po poljskih uradnih podatkih 400.000 mrtvih in ranjenih, na Norveškem 68.000, od katerih se jih je 20.000 utopilo pri izkrcavanju ob obali, v Franciji, Belgiji in na Nizozemskem pa so znašale nem-

Doma in po svetu

Krušne maksimalne cene so pri nas razveljavljene. Ban dravske banovine je odredil, da pri nas maksimalne krušne cene, ki so bile določene, ne veljajo, dokler peki ne dobe enotno moko. Takrat se bodo menda določile nove cene. Sedaj velja le splošna določba, da peki ne smejo prodajati kruha s prevelikim dobičkom. (Čl. 8, odst. 1, naredbe o pobijanju dražnje.)

Hrvatska spomenica za razdelitev SUZORa. Ob priliki bivanja vlade v Zagrebu so delavske in nameštenske hrvaške organizacije izročile predsedniku vlade spomenico glede razdelitve SUZORa. Predsednik delegacije je odgovoril, da je v vladi glede SUZORa že doseženo soglasje. Sicer bo pa o SUZORu kakor tudi o vprašanju sindikatov govoril še z dr. Mačkom. — Želimo, da bi bil sporazum dosežen v varstvo svoboščin in v prid vseh interesentov, ne le manjšine.

Odpusti profesorjev. Ker so bili levičarsko usmerjeni, je prosvetni minister dr. Korošec odpustil iz državne službe na srednjih šolah 8 suplentov in 4 uradnike ministrstva.

Kaj bo z Bosno? Minister dr. Džafar Kulenović pravi, da je kot musliman pa vendarle Hrvat. Tako občutijo vsi muslimani. Po mnenju muslimanov Bosna mora postati samostojna oz. se priključiti srbski samoupravni ednici. »Hrvatski dnevnik« pa na to odgovarja, da Hrvati ne morejo pristati na to, da bi se vsa Bosna priključila srbski samoupravni ednici in da bi to utegnilo znova razplamteti spor med Srbi in Hrvati.

Za delitev sodišča za zaščito države se zavzema »Hrvatski dnevnik«. Sodstvo je sicer prenešeno na banovino Hrvatsko, izvzemši za dela, ki se preganjajo po zakonu o zaščiti države; za ta dela je še vedno pristojno sodišče za zaščito države v Beogradu.

Tudi hrvatski uradniki ne bodo dobili večje povišice kot državni uradniki. Pač pa bodo morali čakati na izplačilo povišice do 1. oktobra, dočim jo bodo državni uradniki dobili že 1. septembra.

Naš trgovinski minister dr. Andres je odpotoval na Dunaj in z njim nemški generalni konzul v Beogradu Franz Neuhausen.

Kako se maksimirajo cene drvam? V Sarajevu je določena maksimalna cena drvam na din 120 za kubični meter. Kmetje pa zahtevajo din 150. Nekateri so bili radi tega že kaznovani, pa ni nič pomagalo. Zato se je banska oblast odločila, da bo na novo določila cene drvam.

Koliko ima terjati Francija od držav v jugovzhodni Evropi? Francija je po vojni dajala posojila najrazličnejšim državam, tudi nam. Tako dolgujejo Franciji: Madžarska 1,5 milijara frankov, Grčija 0,7 milijard frankov, Bolgarsak 2,65 milijard frankov, Jugoslavija 12,1 milijard frankov, Romunija 8,16 milijard fran-

ške izgube pol milijona mož, kar so priznali tudi Nemci, ki so tedaj uradno poročali, da izgube vsekakor niso večje kot v svetovni vojni na istih bojnih področjih. V teh številkah pa niso vštete številke v mornarici.

kov. Skupno znaša dolg držav na jugovzhodu Evrope Franciji 25,7 milijard frankov. Ker je frank zadnje čase zelo oslabil, so te države precej profitirale, v kolikor niso bila dana posojila v zlatu.

Španija pojde v vojno. Tako poroča »Crvena mornarica«. Španija namerava s tem olajšati položaj Italije in Nemčije v Sredozemskem morju.

Stavbinski delavci v Zagrebu so dobili povišene mezde za 20 do 50 odstotkov, tako da znašajo sedaj 6, 6,50, 7, 7,50, 8,50 in 10 dinarjev na uro.

Tovarne cementa odpustajo delavce, ker ne morejo cementa izvažati. Te dni je bilo v Splitu odpuščenih 500 delavcev. Ko bi tovarne za cement prodajale blago po isti ceni v tuzemstvu, kot ga v inozemstvu, bi bile najbrž polno zaposlene, ker bi se pri nas potem skoro gotovo mnogo gradilo in to tudi na kmetih.

Žito skrivajo. 25. vagonov žita so našle oblasti v travniškem srezu pri treh trgovcih. — V vsem srezu je skritih pri trgovcih okrog 500 vagonov žita.

Sedem vagonov moke je skril nek trgovec v Sarajevu in je ni hotel prodajati. Oblasti so mu moko zaplenile.

Da preskrbi revno prebivalstvo s kruhom, namerava zagrebska občina kupiti veliko pekarno.

Riž iz Južne Srbije ja tako slab, da ga je tržno nadzorstvo v Zagrebu prepovedalo prodajati.

Zadružno proizvodnjo maslinovega olja imajo organizirano v Dalmaciji. Sedem zadrug v Dalmaciji je pridelalo v lanskem letu olja v vrednosti od preko 4,3 milijona dinarjev. — V Dalmaciji je nad 4 milijone maslinovih dreves. — Pridelek znaša 540 vagonov letno ali 1,5 kg na vsako drevo, kar je premalo.

Za prehrano pasivnih krajev na Hrvatskem je dala banovina v preteklem letu 55 milijonov dinarjev in je za ta denar poslala v razne kraje banovine, ki so trpeli pomanjkanje: 4.619 vagonov koruze, 916 vagonov pšenice, 408 vagonov moke, 296 vagonov sena in 166 vagonov slame.

Koliko smo izvozili svinj? L. 1938. smo izvozili 302.268 svinj, l. 1939. pa 226.052 svinj. Masti pa v istem času 6222 ton in 10.927 ton, slanine 3700 ton in 4110 ton, svežega svinjskega mesa pa 17.488 ton in 31.446 ton.

Državno ladjedelnico snujejo ob Donavi pri Beogradu. Hipotekarna banka gradi svoje ladjedelnice ob Donavi pri Beogradu za rečno plovbo. Delniška glavica znaša 25 milijonov dinarjev. Zaposlila bo okoli 1000 delavcev.

Razstava zagrebskih grafičarjev. Zagrebska organizacija grafičarjev obhaja letos 70 letnico obstoja. Ob tej obletnici priredi organizacija v Glasbenem domu zgodovinsko-pregledno razstavo, ki bo otvorjena dne 1. septembra.

Izložba slovenskih likovnih umetnikov v Zagrebu. V Domu likovnih umetnosti, bo otvorjena dne 8. septembra.

V Giurgiju, obdonavskem pristanišču, so našli velik zaboj dinamita in v njem 20 osebnih izkaznic angleških mornarjev. Ta dinamit je bil namenjen za razstrelitev petrolejskih ladij na Donavi.

Bivši ministrski predsednik francoske vlade Tardieu je obolel. Oddali so ga v bolnišnico za umobolne.

Kako je na Danskem? Na Danskem narašča brezposelnost. Med ljudmi pa se budi naroden čut. Ljudje se družijo v krožke in na sestankih ter shodih prepevajo narodne pesmi, kakršnih že 150 let niso prepevali. (Reuter.)

100 milijonov ton žita bodo pridelali letos v SSSR, kar predstavlja rekordno letino.

Zane Grey:

143

Mož iz gozda

»Če Beasleya ubijete, se ne bom nikoli z vami poročila«, je zaklicala.

»Kdo pa to od vas pričakuje?« je vprašal z zamolklim smehom. »Mar mislite, da se morate z menoj poročiti, da bi s tem poravnali svoj dolg? To je prvič, da me žalite, Nell Rayner... Sram me je, da morate o meni misliti: Jaz da zahtevam od vas ljubezni — za zahvalo —«

»Oh — ti — ti si tako nepronijljiv, kakor gozd v katerem živiš«, je vzklila. In potem je spet zaprla oči, da bi si mogla poteze njegovega obraza bolj vtisniti v spomin, da bi še mogla dalje plavati v samoprevari.

»Ti, — jaz te ljubim!« Polno, globoko in trepetaje so se iztrgale te besede iz njenega srca, ki je toliko dni moralo nositi to breme.

Potem, v divje utripajočem izbruhu svojih čutil je začutila, kako so njegove močne roke privzdignile in kako je bila z globoko, silno nežnostjo ljubkovanja, objemana in poljubovana — s poželjivostjo in nerodnostjo medveda, čutila je kako visi v zraku, slepa, zmedena in omočena, — čisto ločena od svojega starega razumnega in premišljenega bistva.

Postavil jo je na tla in izpustil.

»Nič bi me ne bilo moglo bolj osrečiti ko te besede!« Končal je z globokim vzdihom, polnim neizrekljive, čudovite radosti.

»Potem torej ne boš šel tja — da bi —«

Heleni so v njeni sreči zamrle besede na ustnicah.

»Jaz moram!« je odvrnil s svojim starim mirnim glasom. »Teci nazaj, k Bo... In ne delaj si skrbi. Skušaj gledati na te stvari, kakor sem te bil učil v gozdovih.«

Helen je slišala kako so njegovi mehki, usmerjeni koraki naglo udarjali in se oddaljevali. In ostala je sama v mraku, ki je postajal vedno temnejši, očarana in kakor okamenela.

Stala je tako trenutek, ki se ji je zdel kakor tisočletje, dokler je ni zdramila zavest resničnega položaja, ki je zahteval hitrih dejanj. Potem je stekla za Dalejem. Kajti kljub Dalejevi mladinski vzgoji na vzhodu, dolgih let samotnega življenja, ki so njegovo mišljenje in čustvovanje čudovito izpremenila, je tudi on postal del tega surovega, drznega in nasilnega zapada.

Bilo je že čisto temno in Helen je morala teči precejšen kos poti, predno je zagledala Dalejevo temno postavo pred razsvetljeno Turnerjevo krčmo.

V tem kritičnem trenutku, ko so njene bežeče noge udarjale v taktu utripov njenega srca, je čutila Helen v sebi nenavadno moč, ki se je upirala surovim, primitivnim zakonom zapada. Od nje same mora priti pobuda za ureditev družabnih odnosov, kakor jih zahteva civilizirano življenje, zakon in red. V tem trenutnem spoznanju je videla zapad, kakoršen bo v bodočnosti, ko bodo po moči in sodelovanju žensk za vedno izginili divjaški časi granicarjev. V istem trenutku je pa tudi jasno spoznala, da so v sedanjem času bili možje, kakor Roy Beeman, Dale in vročkrvni Carmichael, tukaj še zelo potrebni. Beasley in ljudje njegove baže morajo biti iztrebljeni. Vendar Helen ni hotela, da bi njen ljubček, njen bodoči mož, oče njenih zaželjenih otrok,

storil dejanje, ki bi ga morala smatrati za umor.

Pred vrati krčme je Daleja dohitela.

»Milt — oh — počakaj — počakaj!« je zasopljena klicala.

Slišala je kako je tiho zaklel, ko se je okrenil k nji. Bila sta sama v rumenem snopu svetlobe ki je prihajala iz notranjosti hiše. Ob plotu so stali konji, grizli brzde in povešali glave.

»Pojdi nazaj!« je strogo zapovedal Dale. Obraz mu je bil blede, oči so se mu iskrale.

»Ne! Samo — samo če me ti odvedeš proč!« je odvrnila odločno, s trdovratnostjo neustrašene žene.

Pograbil jo je s trdimi rokami. Njegova jeza in izraz njegovega obraza sta preplašila Heleno in oslabila njeno voljo. A nič ne bi moglo njenega sklepa omajati. Slutila je zmago. Njen spol, njena ljubezen in njena prisotnost morajo biti močnejši kakor Dale.

Ko je Helen odrinil proč, je poltihi šum v notranjosti krčme nenadno narasel v ostro, hripavo rjovenje, ki ga je spremljalo topotanje težkih škornjev in naglo odrivanje stolov ali miz. Dale je pustil Helen in skočil k vratom. Tedaj pa je v krčmi nenadno vse utihnilo in ta tišina je učinkovala težje kakor rjovenje, tako da se mu je korak nehote ustavil. Heleni je bilo, kakor da se ji je srce ustavilo. Nobe-nega glasu ni bilo več slišati. Še konji, se je zdelo, so odreveneli kakor Dale.

Grmenje dveh strelav je pretrgalo tišino. Potem pa je bilo slišati še nek lažji strel — in žvenketanje razbitega stekla. Dale je skočil v krčmo. Konji so začeli prhati, se vzpenjati na zadnje noge in nemirno topotati. Poltihi, pridušeno mrmljanje je Heleno plasililo a obenem privlačilo. Hitro je stopila k vratom, jih odrinila in vstopila v notranjost.

Iz naših krajev

HRASTNIK

Smrt vzglednega nameščenca. V četrtek, dne 9. t. m. je umrl v ljubljanski bolnišnici nadpaznik v pokoju Kovač Matija. Pokojnik je bil med rudarji zelo priljubljen, ker je bil v obsevanju z njimi objektivno, vpluden in dostojen. To je pokazal tudi njegov pogreb, ki se je vršil v soboto, dne 31. avgusta na pokopališču v Dragi, ob številni udeležbi delavstva.

Uspešno letovanje otrok v počitniški koloniji. Te dni se je vrnila druga skupina otrok s počitniške kolonije v Gornji Rečici. Uspehi letovanja, prve kakor druge skupine, so vsestransko ugodni. Zdravje otrok je zelo zadovoljivo. Tehtanje je pokazalo, da je pridobil vsak izmed njih na teži, nekateri celo do 3 kg, kar je vsekakor dobro znamenje. Želeli je, da se bo prihodnje leto zopet posrečilo organizirati odnorno obnoviti tako kolonijo, morda pod ugodnejšimi okoliščinami kot letos.

Pričetek šolskega leta. Z hitrimi koraki se je približala jesen in z njo pričetek novega šolskega leta, kar pa je prineslo starišem zopet novih skrbi. Treba bo otroke primerno obuti in obleči, toda s čim, ko zadoščajo delavčevi prejemki v večini slučajev komaj za prehrano ali pa še ne. Sicer pa neprijetnih presenečenj noče biti konca.

Dolgo smo moledovali za šhte (ob času krize v rudnikih), dokler smo končno le dočakali boljše konjunkturo. Sedaj pa je nastala draginja in končno se pomanjkanje gotovih živil.

V naravnost brezupnem položaju žive naši upokojenci, katerim je treba v sedanjem času nujno pomagati, kar jim je bilo z merodajnega mesta tudi že obljubljeno.

JESENICE

Kranjska industrijska družba na Jesenicah je dobila pravico za izkoriščanje terena z železno rudo v okolici Stipa. Ruda je jako bogata železa. Družba bo prevajala rudo na Jesenice, kjer jo bo predelovala v svoji novi visoki peči.

Naši upokojenci so zdaj popolnoma zapuščeni in udarjeni tako kakor le malokdo. Zlasti oni, ki imajo din 112.50 do 150 mesečne pokojnine, ali pa oni, ki iz kateregakoli razloga niso dosegli polnih let in so bili predčasno upokojeni, s pokojnino din 300, ali še manj. Ali ni mogoče zanje nič napraviti? Bednostni sklad je bil ustanovljen — po imenu sodeč — za podporo bednim! Kdo je bolj beden kakor naši staroupokojenci? In če Jesenice plačajo na leto din 1.500.000 bednostnega sklada, zakaj ne bi jeseniški bedni tudi nekaj dobili?

Ne prhutajte za netopirji

V zadnjem času se ves jugoslovanski tisk bavi z neznanimi problemi o bodočnosti. Tem neznanim problemom se mora ukloniti tudi naša država. Kar tako trdijo in mislijo, da je s tem vse opravljeno. To pa ni resnica.

Tako smo čitali v zagrebškem listu aluzijo, ki ima namen zbujati čut pokorščine. Politična stranka, pravi list, mora imeti svojo urejeno organizacijo, kateri je vodstvo na čelu. Vodstvo je nad organizacijo, to nista dva koordinirana elementa. Če se vodstvo v važnih trenutkih ne izkaže, stranka propada in z vodstvom vred nima vpliva.

Člankar je prav pošteno pozabil povedati, da je vodstvo stranke vršilec volje strankine organizacije, ne pa voditelj ali diktator. Člani organizacije morajo živeti z vodstvom in doživljati delovanje z njim. Če duha vodstva člani ne poznajo, če to ne vrši njih volje, je povsem naravno, da se strankina organizacija razkrajja in cepi, ker njeno voljo vodstvo stranke ne zastopa ali je članstvo ne razume. Strankino vodstvo ni nikdar stranka, ampak le izraz volje strankarjev na temelju določenega programa. V dobrih demokratičnih strankah ne more biti voditeljev, to je, samolastnih diktatorjev.

Taka je stvar, ne pa narobe. In če hočejo sedaj nekateri listi vtpeti javnosti drugačne nazore, moramo, če milo rečemo, trditi, da je to prevara.

In to, kar velja za stranke, za korporacije, velja tudi za vse javne in privatne ustanove in organizacije.

Vse moramo poznati, vse doživljati in povsod sodelovati.

Ali ne bi bilo bolj pametno, če bi se lotili enkrat resno tega problema, o katerem so govorili že deset let, nič pa storili zanj.

Legitimacije za četrtinsko vožnjo v Ljubljano se še dobijo v biletarnicah »Putnika« v Mariboru, Celju, Ptuj in St. Ilju. Istotam se dobe tudi četrtinske vozne karte in legitimacije K-14 za din 30 za III. potniški in din 44 za II. potniški, za III. razred brzovlaka pa din 49.50. Pozivamo vse zainteresirane, da si kupijo vozne karte že v predprodaji pri »Putniku«, da ne bodo vlaki imeli zamud!

LJUBLJANA

Ljubljanska drva so draga kakor žafran. — Ljubljana je nekoliko večje pokrajinsko mesto, v sedanjih razmerah pa postaja — velemesto. Draginja in pomanjkanje stiskata vse srednje in slabe socialne plasti, kakor v zapuščenih periferijah velikih mest. Ali Ljubljana je le kmetiško mesto, ki bi mu domačih pridelkov in proizvodov ne smelo manjkati in tudi cene bi morale biti primerne. Tako tudi nimamo drv. Trgovci jih ne kupujejo za prodajo, ker jih na razkladalni postaji veljajo 137 din kub. meter, dočim jih smejo prodajati le po 125 din kub. meter. Trgovci zaradi tega stavkajo, dokler se ne določijo višje cene. Nekaj drv pripeljejo v Ljubljano kmetje in jih prodajajo po 150 do 160 din kub. meter, ker niso vezani na maksimalne cene, ki jih je določila mestna občina. Oglejmo si socialno stran te draginje. Predvsem bi bila dolžnost občin, da v takih primerih pravočasno poskrbe življenjske potrebščine za ogrožene prebivalce. Vzemimo kar drva. Rodbina rabi za zimo 7 do 8 metrov drv ali celoma premog, ki tudi ni poceni. Kako naj se preskrbi siromašnejša ali srednja rod-

bina, če mora izdati samo za kurjavo v hudi zimi eno in pol do dve mesečni plač? Ali kaj mislijo socialno čuteči ljudje na to prakso? Zima je že pred durmi. Kaj in kako bo, če se bodo cene še dvigale? Če bo sabotaža zaradi preskrbe? Na te stvari je pač treba misliti resneje in praktičneje. Ali je drugod boljše?

Mestno delavstvo za zvišanje mezd. Akcijski odbor ljubljanskih mestnih uslužbencev v podjetjih je sklenil resolucijo, v kateri zahteva zvišanje plač in še nekatere druge izpremembe v službenih razmerah. Posebno važna je zahteva, da ti uslužbenci nimajo niti službene pragmatike in ne kolektivne pogodbe, kakor jih imajo javne korporacije in privatniki običajno s svojimi uslužbenci. Ljubljanskim mestnim uslužbencem so se socialne razmere v zadnjih desetih letih poslabševale. Tudi sedaj v draginji se niso izboljšale. Zato so zahteve teh uslužbencev kar opravilne. Če bi se akcijski odbor ne mogel sporazumeti z upravo mestne občine, bo moral prositi za intervencijo banjsko upravo.

MARIBOR

Ali bo cesta Maribor—Fram asfaltirana, ali cementirana? Po tolikih letih diskusije o tej cesti, smo zadnjič zvedeli iz »Slovenca«, da se vedno ni odločeno, ali bo cesta Maribor—Fram asfaltirana, ali cementirana. To je vsekakor čudno. Kakor znano, sta bili pred dvajsetimi meseci napisani dve licitaciji za oddajo cestnih del. Ker se pa ni nihče izmed privatnih podjetnikov javil, da bi prevzel ta dela, se je odločila država, da bo cesto preuredila v lastni režiji. Ako so za oddajo cestnih del razpisali licitacijo, potem je vsekakor več kot verjetno, da je bilo že takrat odločeno, ali se bo cestišče cementiralo, ali asfaltiralo, ker bi sicer licitacija ne bila mogoča. Ako se bo sedaj ponovno pričelo debatirati o tem, ali cement, ali asfalt, potem s preureditvijo ceste še dolgo nič ne bo. Da stvar ne bo šla naglo od rok, kaže tudi dejstvo, da je po »Slovenčevem« poročilu zaenkrat na razpolago samo dva milijona dinarjev kredita. Dva milijona din je skoro premalo za zgraditev samo dveh kilometrov nove ceste.

Mariborska občina in aprovizacija. Te dni so objavili časopisi vest, da je bil imenovan aprovizacijski odbor za mestno občino. Ta vest je netočna. Aprovizacijski odbor v smislu uredbe o preskrbi prebivalstva v zvezi z vojnimi dogodki je bil imenovan že preteklo leto, kmalu po začetku vojne. Ta odbor pa se doslej ni sestajal niti enkrat, ker občina nima denarja, da bi oživila aprovizacijo in nabavila zaloge, kakor je predvideno v uredbi. — Sedaj je bil imenovan samo odbor za preskrbo mesta z drvmi. Ta odbor pa zaenkrat tudi ni mogel ukreniti ničesar drugega, kot zaprositi za kredit pri banki upravi. Meni da je denar za podeljevanje takih kreditov na razpolago in pričakuje mestna občina, da bo prejela okrog en milijon dinarjev v to svrhu. Odbor bo potem skušal nakupiti okrog 1000 kubnih metrov drv in kuriva ter bo drva in kurivo prodajal revnemu prebivalstvu po najnižjih cenah. — Naše mnenje je, da je treba misliti ne samo na preskrbo prebivalstva z drvmi, ampak tudi s hrano. Zato bo moral aprovizacijski odbor, ki je bil imenovan skoro pred enim letom, sklepati o tem, kaj naj se ukrene in najti tudi sredstva v ta namen. Pomoc je nujna, vsakdanji dogodki kažejo, da s preskrbo prebivalstva z živili ni mogoče več odlašati.

Potrebovali bomo kuhinjo za prehrano brezposelnih. Tudi cenena preskrba živil v našem mestu ne bo pomagala, da bi se odpravila beda, ker si brezposelni in vsi tisti, ki so brez zaslužka, ali pa imajo majhne pokojnine, tudi ceneni živili ne bodo mogli nabaviti. Vsled tega bo morala mesta občina misliti na preskrbo nezaposlenih iz lastnih sredstev in iz bednostnega fonda, ki ga ima banska uprava v to svrhu na razpolago. Najbolje bi bilo, ako občina že sedaj misli na otvoritev javne kuhinje, v kateri bi brezposelni dobili hrano za stonj. Tudi kruh bo morala mestna občina deliti, zlasti v zimskem času. Mi opozarjamo na ta problem prehrane prebivalstva, ki je brez zadostnega zaslužka.

Za dva dinarja... Te dni nam je pripovedoval nek delavec, da ga je pred par tedni najel nek gospod in ga poslal v neko trgovino po dve vreči moke, ki mu jih je potem pripeljal na dom ter zanesel na podstrešje. Petični gospod, ki je vohal težke čase in pomanjkanja kruha, se je pri tej priliki prav lepo izkazal. Ko je 60 letni delavec pripeljal moko in zanesel obe vreči, od katerih vsaka je tehtala po 86 kg, na podstrešje, je gospod rekel kuharici, da naj mu da — din 2 za trud. Delavec ni mogel verjeti lastnim očem, da bi mogel biti tako nobel in petičen gospod tako svinjsko skop, da dá težaku cela dva dinarja za tak naporen posel. Ko pa je uvidel, da je mislil gospod resno, je vrgel umazanico dva dinarja na mizo in odšel. In umazanica ni bilo niti sram...

Pomanjkanje jedilnega olja je v našem mestu vedno bolj občutno. Namiznega olja primanjkuje že dalje časa, sedaj pa je zmanjkalo tudi bučnega olja, dasi se ga v jeseni nujno potrebuje.

Obrtna nadaljevalna šola poziva vse doslej vpisane vajence in vajenke naj dvignejo na mestnem poglavarstvu dodelilne listke (vsak dan dopolne okrog 10. ure). V nedeljo, 8. t. m. ob 9. uri dopolne bodo vajenci v svojih razredih dobili navodila glede začetka pouka.

Popis zalag živil se je vršil v Mariboru koncem minulega tedna.

Uredbe, ki določajo cene obidejo prekupčevalci v zadnjem času na ta način, da enostavno ne prodajajo blaga. Tako so minulo soboto dopolne na tukajšnjem trgu bili, kakor običajno, speharji, niso pa hoteli prodajati slanice, ker so hoteli najpoprej ugotoviti, po čem prodajajo slanino mariborski mesarji. Vse prigovarjanje gospodinj ni nič zaleglo. Mestni tržni organi bi morali biti pooblaščen, da bi smeli zapleniti blago tako speharjem, kakor tudi prekupčevalcem, ki nočejo prodajati blaga in življenjskih potrebščin. Uredbe o maksimiranju cen vse dotlej ne bodo zalegle, dokler se ne bo pričelo energično postopati proti navijalcem cen.

Otvoritev nove zadržne stavbe v Mariboru. Minulo nedeljo se je vršila otvoritev nove zadržne hiše v Cafovi ulici št. 5, ki jo je zgradila Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic. Nova stavba ima 6 nadstropij in je stala dva in pol milijona dinarjev. V pritličju je spekerijski oddelek, zadaj pa gostilniški lokali, v celnem prvem nadstropju pa je manufakturni oddelek, ki je gotovo najlepše urejen v vsem Mariboru. V zgornjem delu so še 3 trisobna stanovanja in 3 dvosobna stanovanja, ki so seveda tudi urejena zelo udobno. V kleti je moderna kuhinja in centralna kurjava za zadržne lokale. V stavbi je dalje prostorno skladišče, na dvorišču pa majhen gostilniški vrt. Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnic v Ljubljani ima okrog 8000 članov, od teh jih odpade na mariborsko okrožje 3000. Poleg državne zastave se je na dan otvoritve vila tudi mavrična zastava, ki je simbol mednarodnega združništva. Ob otvoritvi je zbrane zadržnike in goste pozdravil predsednik g. Kelbel iz Ljubljane in zastopnik saveza iz Beograda g. Deržić, v imenu mariborskih zadržnikov pa je govoril g. Artič. Z novo stavbo so železničarji-zadržniki uresničili svojo dolgotrajno željo, otvorili pa so s tem tudi novo postojanko zadržne misli v Mariboru.

Zakaj propada medicarska in svečarska obrt? V današnjih časih in prilikah se nikdo ne briga za malega medicarskega in svečarskega obrtnika. Vso pozornost se pa posveča veliki industriji, ki se na veliko podpira, da ne ostane brez potrebnih surovin. Kdo pomaga nam svečarjem? Nikdo ne misli na nas in se ne briga, kako smo ostali mi brez potrebnih surovin, kako si jih moramo nabavljati iz dragih nelegalnih rok dobaviteljev. V dobi, ko bi pri nas morala biti konjunktura, se zapirajo delavnice, ker ni potrebnih surovin. — Ne da se možnosti nam malim obrtnikom, da se pravočasno oskrbimo s potrebnimi surovinami inozemskega izvora, ker domačih nimamo. Kako pa je v velikih svečarskih podjetjih, ne vprašamo. Ona si veliko lažje nabavljajo potrebne surovine pod mnogo ugodnejšimi pogoji in poleg vsega tega dosegajo mnogo ugodnejše cene. Potrošnja sveč je precejšnja. Ali so sveče mogoče luksuz? Kakor je s surovinami za sveče pri svečarjih, isto je pri medarjih za medicarje. Posebno sedaj spričo pomanjkanja sladkorja. Vse se je podražilo, tako delovna moč, kot tudi vse, kar je potrebno za življenje, pa tudi davki. Ali je medicar vrecel dohodkov za medicarje? Cene medicarskega blagu je nemogoče povišati, ker je medicarski konzument samo naš kmet in mali človek, ki oba komaj rineta naprej. — Medicar.

Vpisovanje dece v mestna dnevna zavetišča. Tiskovine za prošnjo in svrhu sprejema dece v mestna dnevna zavetišča se dobe pri mestnem socialno političnem uradu na Rotovškem trgu, pri upravi Mestnega mladinskega doma v Koroščevi ulici ali pri upravi Mestnega dnevnega zavetišča v V. okraju v Jerovškovi ulici. Izpolnjene prošnje, potrjene od šolskega upraviteljstva in mladinskega predstojnika iz okraja bivališča, naj prinese starši do 5. septembra osebno upravi zavoda in sicer iz V. okraja v Mestno dnevno zavetišče v Jerovškovi ulici, iz okrajev na levem bregu Drave pa v Mestni mladinski dom. Deca, ki bo sprejeta, bo o tem pravočasno obveščena po upraviteljstvu šole, ki jo obiskuje. Sprejeta decu pride v zavod 16. septembra.

Težko se je ponesrečil zidar Kovačič Alojz iz Pobrežja. Padel je z odra ter je zadobil težke notranje poškodbe.

Iz Češke

Pisatelj general Rudolf Medek je prejšnji teden umrl v Prahi in bil upeljen v krematorij. Medek je bil znan zlasti kot legionar v svetovni vojni in je bil zadnja leta čuvár češkega spomenika osvobojenja v Prahi.

Praški koncerti. V cerkvi Sv. Vavrlava na Smichovu-Praga, bodo priredili koncert umetnika na orglah ter bodo izkupiček uporabili za popravilo cerkve. V glavnem praškem parku »Stromovki« pa prireja vsako nedeljo godba nemških letalcev promenadne koncerte, godba praške vojaške posadke pa pred muzejem.

Vino po lanskí cení. Vlada opozarja v listih, da še ni mogla urediti splošnih cen vinu domačega porekla. Zato se vino ne sme prodajati po zvišanih cenah, torej ne dražje, kot je bila cena dne 20. julija lanskega leta.

Tudi na Češkem omejitve lova. Vlada je prepovedala odstrel jerebic, fazanov in zajcev, ker je letošnja zima silno škodovala divjačini. Na ta način upajo, kakor leta 1928, odpraviti pomanjkanje divjačine za bodoča leta.

»Kaj delate z odloženimi razglednicami in staro korespondenco? Veste, da je to izvrstna surovina za izdelavo novega papirja.« Tak debelo tiskan proglas objavljajo sedaj stalno vsi češki listi.

Iz Slovaške

Hlinkova garda bo po odredbi Vrhovnega poveljnika notranjega ministra Sajno Macha odslej pozdravljala z dvignjeno napeto desnico. (LBM).

NAJNOVEJŠE VESTI

Celoten izvoz iz naše države bo podrejen ravnanstvu za zunanjo trgovino, ki ga bo urejalo v sporazumu s poklicnimi prisilnimi združenji; posameznik sploh ne bo smel izvažati. Ta ukrep je že v zvezi z načrtnim gospodarstvom.

Sneg je padel v južni Srbiji na planinah okrog Bitolja.

Vreme bo oblačno, vendar topleje.

Nemška letala so bila včeraj ponovno nad Anglijo. V Berlinu je bil alarm po polnoči. V živalskem vrtu so izkopali več bomb, ki niso eksplodirale. — Dne 2. septembra je bil pogreb 12 ljudi, ki so jih ubile angleške bombe v Berlinu dne 29. avgusta. (DNB.)

Letalski boji. Nemci poročajo, da so dne 1. septembra zbili 62 angleških letal, sami pa so jih izgubili 9. V Severnem morju je neka nemška podmornica potopila 2 rušice. — Angleži poročajo, da so dne 2. septembra poskušala nemška letala zjutraj napad na London, ki se je pa izjalovil. Nad reko Temzo je bilo sestreljenih več nemških letal.

Štirikrat so angleška letala napadla Berlin v noči od 1. na 2. september. Angleži so metali bombe najtežje kalibra nad Nemčijo. — V avgustu je bilo sestreljenih nad Anglijo 1097 nemških letal. (Reuter.)

Poslanica letalstvu. Churchill je ob obletnici vojne naslovil na letalce posebno poslanico, v kateri pravi, da počasi in ne brez žrtve dobiva angleško letstvo premoč nad nemškimi. Bombe, ki jih mečejo angleški letalci na nemško ozemlje imajo tak učinek, da ga Nemci ne bodo mogli dolgo prenašati. (Reuter.)

Demonstracije v Romuniji. Po objavi vladine uredbe, da bo vsak demonstrant kaznovan, je prišlo do novih demonstracij v Kronstadt, kjer so demonstranti napadli nemški konzulat. Tudi po drugih mestih so bili napadeni in deloma demoliirani nemški in italijanski konzulati. V Transilvaniji pa ljudje plenijo in zažigajo hiše Madžarov. (Reuter.)

Romunska vlada skuša pomiriti narod. Valter Pop, ki je podpisal arbitražno pogodbo na Dunaju, je imel nagovor v radiu, v katerem je dejal, da naj se sedaj narod posveti delu za obnovo pod zaščito Nemčije in Italije. Sedanjega položaja ni zakrivila vlada, ampak prejšnji politiki, ki naj se pozovejo na odgovor. Prejšnji politiki so namreč vse to ozemlje priključili Romuniji, ki ga sedaj dele. Notranji minister je prepovedal vse demonstracije.

60.000 mož narodne garde je vpoklical Roosevelt.

Resen položaj v Mehiki. Stranka, ki je bila pri volitvah porazena, hoče sklicati svoj parlament in izvoliti svojega predsednika. Ni izključeno, da uturene priti do krvavih razračunavanj.

Kitajska ofenziva. Že nekaj dni traja na severnem Kitajskem ofenziva Čankajskove armade proti Japoncem z velikim uspehom. Japonci se umikajo z velikimi izgubami.

Za nov red na Japonskem, ki ga napoveduje vlada princa Konoja niso časopisi nič navdušeni in kritizirajo nameravano ukinitve političnih svobod.

Češki nogometaši na Angleškem. Reuter javlja, da je za 4. septembra napovedana v nekem mestu na Angleškem velika tekma med vojniki »Češke legije« in angleške armade. Poročilo pravi, da je med Čehi več svetovnoznanih sportnikov, katerih imena pa iz razumljivih razlogov ne morejo povedati javnosti.

Korupcija še vendarle vzbuja odpor. V argentinski vladi je sedel vojni minister, ki je zagrešil veliko korupcijo z nakupovanjem obsežnih zemljišč, seveda ne za državni, ampak za svoj račun. Ker je vlada pomišljala, ali bi iz tega izvajala posledice ali ne, se je odločil izjaviti posledice predsednik republike Ortis. To pa je dovedlo do tega, da je kongres nagnal vojnega ministra, Ortisa pa zaprosil, da naj ostane na svojem mestu. V zvezi s tem je prišlo tudi do velikih demonstracij v Buenos Airesu, ki so pokazale, da odpor proti korupciji vendarle še živi v ljudstvu.

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato poravnaj naročnino takoi!

90 rudarjev in profesionistov iz revirjev TPD na obisku v Mariboru

V nedeljo, dne 1. septembra t. l. je priredilo okrog 90 rudarjev in profesionistov iz revirjev TPD izlet v Maribor. Izletniki so združili prijetno s koristnim in so izrabili čas, ki so ga prebili v Mariboru za obisk raznih industrijskih podjetij. Podučno ekskurzijo naših rudarjev in profesionistov je omogočila II. skupina rudarske zadrage, TPD pa je ta izlet tudi s svoje strani podprla.

Program izleta v Mariboru je po želji izletnikov izdelala uredništvo »Delavske Politike«, ki je bilo v stiki s s. Filočem, ki je izlet organiziral v Trbovljah. Vodstva tovarn, ki so bila zaprosena, da omogočijo izletnikom obisk obratov, so se radevolje odzvala, kljub temu, da je bila nedelja in so obrati počivali.

Skupina naših mariborskih sodrugov je pričakovala izletnike na kolodvoru, kjer so jim želeli dobrodošlico in se z njimi seznanili. Med izletniki so bili rudarji in profesionisti ter nekaj sodruge iz Trbovelj, Hrastnika, Zagorja in Senovca. Naše sodruge so jih okolišile z rdečimi nageljni in jim tudi na ta način izkazale svojo pozornost.

Vsi izletniki z mariborskimi sodrugi so takoj krenili v tekstilno tovarno Hutter in drug, kjer sta sprejela izletnike inž. g. Čopič ter obratni zaupnik s. Bevc, ki sta jim ljubezljivo razkazala obrat in obrazložila proces dela v tovarni od bombaža do niti in tkanja platna, hlačevine, kleta ter izdelave sukanca.

Kakor vsa tekstilna industrija je tudi ta tovarna in njeno delavstvo prizadeto vsled pomanjkanja surovin in se je bati najhujšega.

Odtod so se podali izletniki v tovarno mila Tvornice Zlatorog, kjer je pričakal izletnike sam lastnik g. inž. Dračar. Obratovodja g. Aljančič jim je nato podrobno razkazal obrat in pojasnil delo, ki je potrebno pri izdelovanju mila, čigar količina uporabe je merilo kulture naroda. Udeleženci so imeli priliko videti tudi oddelek, v katerem se zdelujejo Chlorodont proizvodi in razna druga kozmetična sredstva. Pri slovesu je dobil vsak izletnik po nalogu vodstva tovarne kos »Zlatorog« terpentinovskega mila in Chlorodont kozarec. Razen tega je okolišila tovarna vodstva izleta din 300 kot prispevek za potne izdatke. Izletniki so bili nad to lepo gesto podjetja prijetno presenečeni in so se toplo zahvalili.

Uglbanja o namerah ruske politike na bližnjem vzhodu

Švicarski listi poročajo po vesteh iz Carigrada, da je ruska diplomatska inicijativa aktivna, kakor doslej še ne. Turčija je predlagala Rusiji, da se sklene med Rusijo in Turčijo nenapadalni pakt. Rusija pa je zahtevala, da se prej izvedejo korekture mej, predvsem je zahtevala dele Gruzije, ki so prej pripadali njej. Ti okraji so Kars in Ardehai Artvin, ki naj bi jamčili večjo varnost za Baku in sploh vse petrolejsko ozemlje.

Rusija pa tudi zahteva skupno kontrolo nad Dardanelami. Odstop gruzinskih okrajev zahteva Rusija tudi, če ne bi prišlo do nenapadnega pakta.

Rusija zahteva tudi od Iranske nekatere koncesije, kakor kontrolo nad železnicami in aerodromi v Iranu, kjer lahko tudi Rusija osnuje svoje letalske baze.

Dalje Rusija zahteva odstop pasu ob Kaspiškem morju in demilitarizacijo severne iranske meje, kar bi prekinilo direktne vezi med Turčijo, Iranom, Irakom in Afganistom, ki imajo medsebojni pakt v svojo obrambo.

10.000 streliv na minuto bo mogel oddati protiletalski top, ki so ga izumili v Zedinjenih državah. Pravijo, da bo s tem topom mogoče zbiti vsako letalo iz zraka.

Zgodnja in ostra zima. Iz Švice poročajo, da so preletele švicarsko ozemlje že doslej velike jate štokelji, kar je znak bližajoče se zgodnje in ostre zime.

Citre kot najboljšo narodno glasbilo

Od prijatelja citer iz delavskih vrst smo prejeli sledeče vrstice s prošnjo, da jih v svrhu propagande citraške umetnosti objavimo. Op. ur.

Razen glasovirja, ki pa zanj niso vsi prijatelji glasbe navdušeni, so citre najbolj primerne in praktično domače glasbilo, ker se na citre lahko igra vsak, za ta instrument prirejen komad, bodisi da ga igra posameznik, ali pa več igralcev v zboru in pa, ker je zelo priročen, ne zavzema mnogo prostora, zadovoljuje mu majhna mizica in je lahko prenesljiv.

Citre so že zelo staro ljudsko glasbilo, udomačeno zlasti v severnih evropskih deželah, znano in priljubljeno pa je po vsem svetu.

Citre imajo prav v srce segajoč, mehak in čustven zvok, ki ga razen harfe ne proizvaja nobeno drugo glasbilo. Kdor je že slišal lepo izvajano citranje, bo to gotovo potrdil. Kot domače in koncertno glasbilo so citre radi svojega ljubkega in čustvenega zvoka v najširših ljudskih krogih zelo priljubljene in skupinski nastopi citrašev v koncertnih dvorinah imajo velike uspehe. Z nobenim drugim glas-

Sledil je ogled mestne plinarne, kjer se je staval izletnikom na razpolago za ogled modernih naprav vodja podjetja g. inž. Tomšič. Rudarje je ogled plinarne še posebej zanimal, saj je premog tisti čimtelj, iz katerega se poleg koristnih produktov pridobiva tudi plin.

Iz plinarne so krenili izletniki v »Ljudsko tiskarno«, kjer so imeli priliko spoznati bistvo Gutenbergovega izuma in videti, kako nastaja »Delavska Politika«, ki prihaja trikrat tedensko tudi v njihove domove, saj so bili med izletniki po večini njeni naročniki.

Trudne in lačne je potem sprejela v svoje gostoljubno okrilje »Mariborska menza« na Slomškovem trgu, kjer je ga. Drčarjeva odlično in poceni postregla goste v splošno zadovoljstvo.

Okrog 3. ure popoldne so se potem odpeljali izletniki v dveh velikih avtobusih Mestnih podjetij na Tezno, na ogled Splošne stavbene družbe, ki je eno največjih železokonstrukcijskih podjetij v naši državi.

Spotoma so se peljali izletniki tudi mimo uredniških prostorov »Delavske Politike« in »Delavskega doma« ter »Delavske pekarnice«. V »Delavskem domu« se jim je pridružilo tudi nekaj dece »Detoljuba«.

Pri »Splošni stavbeni družbi« so jih pričakali delovodja g. Vizjak Rudolf, tehnični uradnik g. Bogdan Knaflič in obratovodja g. Leopold Pregl. Razkazali so jim montažno delavnico, orodjarno in pa oddelek za izdelovanje vijakov in zakovic. Izletniki so se čudili orjaškim rezervarijem, ki jih ima tovarna pravkar v delu in mogočnim strojem za obdelovanje železa, zlasti pa tehnično dovršenim strojem za proizvodnjo vijakov.

Mariborski sodrugi in sodružice so potem spremlili izletnike na kolodvor in se od njih priskrbeno poslovili. Izletniki so zagotavljali, da so bili s programom izleta in sprejemom izredno zadovoljni ter da bodo še prišli v Maribor, kadar bo nanese prilika. Še iz vozečega vlaka so pozdravljali izletniki mariborske sodruge, mahaje z robc, dokler ni izginil vlak za prvim ovinkom.

Prireditve takih podučnih izletov je treba pozdraviti tudi zato, ker so primerni za medsebojno spoznavanje in navezovanje stikov med sodrugi in sodružicami iz najrazličnejših krajev.

To in ono

Hijene. Mrtve potnike, ki so se zrušili z letalom »Aeroputa« na Velebitu, dne 22. avgusta so kmetje in pastirji iz okolice docela oplenili. Odvzeli jim niso samo denarja, ampak tudi vsa zlatino in celo čevlje. V vojni je za tako dejanje določena smrtna kazen. Tudi v tem slučaju bi bilo treba strogo nastopiti proti hijenam.

Strašna podivjanost. Vol kmeta Hajdaroviča v vasi Rovne pri Travniku je zašel na njivo Muslimoviča in je tam popasel nekoliko žita. Iz tega se je rodil poboj, v katerem sta padla dva Muslimoviča in en Hajdarović, pet članov obeh družin pa je bilo ranjenih. Vol je ostal cel, živ in sit. Z ostalimi se peča sodišče.

600.000 dinarjev je odnesel, ker je sklenil postati pošten človek. 25 krat predkaznovani vlomilec Dušan Škorič je pred nedavnimi časom vlomil v blagajno lesne trgovine Buchwald v Osijeku in si prilastil 600.000 dinarjev plena. Policija ga je iztaknila v Zagrebu, kjer je vzbudil sum s svojo razsipnostjo. Živel je tamkaj, vendar pod drugim imenom, s svojo zarobenko, kateri je kupil avtomobil in ji najel šoferja. Pri aretaciji je izjavil, da je hotel, da bi bil to njegov poslednji vlom in da bi s tem denarjem postal pošten človek. Policija je našla pri njem preko 400.000 dinarjev.

Koliko učinkovitih funtov angleške valute se nahaja v ozemlju, ki ga je zasedla Nemčija? V evropskih deželah je grozila več let devalvacija domačega denarja. Zato so bogataši kupovali angleške funte in jih shranjevali. Takih tezaviranih (shranjenih) funtov je v deželah, ki jih je zasedla Nemčija, za okoli 20 milijonov funtov sterlingov, kar znaša v dinarjih okoli 4 milijarde dinarjev. Anglija zahteva ta denar v krajšem roku v zamenjavo, ali ga bo pa razvrednotila, da s tem prepreči oškodovanje angleškega gospodarstva. Največ tega denarja je v Franciji, ko so kapitalisti ob izbruhu vojne prenašali svoja imetja v Francijo.

bilom se ne dajo v srcu vzbuditi tako nežni in topli občutki kakor s citrami, če igrajo na nje izvežbane roke pravega mojstra.

Zlasti v delavskih družinah naj bi bila citraška godba čimboli udomačena, saj je to eno izmed najcenejših glasbil; za nekaj sto dinarjev se dobijo dobre citre, pouk pa tudi ni preveč težak, pač pa nam še manjka dobrih učiteljev, ki pa jih deloma lahko nadomestijo različne tiskane citraške šole, če pridejo v pridne in vztrajne roke.

Kolikokrat bi bilo bolje, če bi se otroci učili kake domače godbe, zlasti citre, raje, da porabljajo ves svoj prosti čas za pretiran šport, kjer se pripravajo, pehajo za ničevimi rekordi in se čestokrat vzgajajo v sovraštvo do sočloveka. Godba vpliva na strasti blažilno, človeka plemeniti in ga dviga k višjim smotom, šport pa mladega človeka posurovi, ga napravi trdega in ga vzgaia k brezobzirnosti.

Zato bi bilo želeli, da bi se delavska mladina, ki jo godba veseli, posvetila predvsem citram, kot najstarejšemu, najbolj praktičnemu in najlepšemu instrumentu domače godbe.

Br. A.

Kotiček sodružic

Skrbite za svoje zobe!

Vsaka ženska se dobro zaveda, da smehljaj polepša obraz. Zaveda se pa tudi, da brez lepših zob ni lepega obraza. Tudi najgrša ženska je mikavna, če se nasmeje in pokaže dve vrsti svojih lepih belih zob.

Navadno ljudje mislijo, da zobem popolnoma zadošča, če jih dvakrat na dan dobro očistijo z zobno pasto in s ščetko. To pa nikakor ni res. Kdor hoče imeti lepe in — kar je glavno — zdrave zobe, mora najprej poskrbeti za svoje dlesni. Če so vaše dlesni zelo občutljive in začno pri najmanjšem dotiku s ščetko krvaveti, potem so bolne in so vaši zobje v nevarnosti. Torej morate takoj poskrbeti za utrditve svojih dlesni.

Ameriški zobozdravniki v tem primeru posebno priporočajo masažo dlesni. Takšne dlesni ima samo tisti, ki je samo kuhano hrano in ne uživa nič trdega. Posebno pri otrocih moramo paziti, da dobe dovolj presne hrane. Posebno priporočljivo je sadje, ki očisti in utrdi otrokove dlesni in s tem seveda tudi zobe.

Pri vsakodnevem ščetkanju zob nikar ne pozabite, da so vaše dlesni prav tako potrebne ščetkanja. Dobro jih zato natrite s ščetko, posebno pri zobnih koreninah in tam, kjer navadno ostane hrana. V začetku bodo sicer dlesni krvavele, pozneje se bodo pa utrdile in ne boste nič več imele zobnega kamna, ki tako škoduje zobem. Če hočete, da bi bili vaši zobje res popolnoma čisti, odstranite ostanke hrane med zobmi s sukanjem. Če boste tako skrbele za čistočo svojih zob, boste imele bele in zdrave zobe. (»Prosveta«.)

Kako očistimo od potu umazane obleke?

Obleke, katera je umazana od potu, ne smemo čistiti z bencinom, salmijakom in podobnimi sredstvi, ker s temi ne odstranimo niti neprijetnega duha, temveč z vodo. Del obleke, ki je umazana od potu, pomočimo v mlačno milnico in dobro izperemo, izplaknemo nato dobro ravnotako z mlačno vodo, kateri se doda nazadnje malo kisa. Pri belih tkaninah dodamo mestu kisa pri izplakovanju nekoliko razredčenega vodikovega dvokisa, ker na ta način odstranimo rumene madeže, ki so nastali na obleki vsled potenja. Iz oprane obleke obleke iztisnemo vso vodo, da ne nastanejo kolobariji. Obleko damo nato na mizo ter z mehko bombažasto ali platneno cunjjo izsušimo mokra mesta. Včasih se lahko zgodi, da pri svetlih ali sivljenih oblekah nastanejo kolobariji. V tem primeru izplaknemo celo obleko v mrzli vodi, kateri se dodaja malo kisa. Pri volnenih oblekah razje pot barvo, tu se žal ne da pomagati, vendar z gornjim načinom čiščenja odstranimo neprijeten duh iz obleke in preprečimo, da se obleka vsled potenja ne kvari. Obleko zavarujemo pred potenjem s potnicami, toda tudi te moramo prati na gornji način in to večkrat.

Zeljate krpice.

Napravi testo kot za rezance in ga zreži na štirioglate krpice, katere skuha v slani vodi. Posebej zreži zelje, tudi na krpice, segreje v

kozici mast, zarumeni na drobno sesekljano čebulo ter dodaj nepoparjeno zelje (če ga popariš izgubi zelje vitamine), soli in malo kumene. Zelje počasi duši, kakor dušeno zelje, večkrat premešaj. Ko se voda od zelja tako osuši, da se prikaže čista mast, dodaj rezance, katere popreje preceji, dobro vse premešaj in popraj. Če imaš rada paradižnike, lahko dušiš poleg zelja še par paradižnikov. Še izdatnejše je zelje, če skuhaš nekaj na kocke zrezanega krompirja in ga primešaš k zelju.

Zeljnat štrukelj.

Napravi vlečno testo z enim jajcem in pusti testo počivati. Medtem duši na rezance zrezano zelje kakor pri zeljnatih krpicah. Razvleči testo, potrosi z drobtinami in z ohlajenim dušenim zeljem, zavij ter daj peči ali pa kuhat. Zraven daj salato.

Palačinke s sirom.

Napravi iz tekočega nepregostega testa palačinke. Posebej razdrobi kravji sir, dodaj eno jajce, malo smetane, namaži vsako palačinko s tem nadevom, zavij, zloži eno poleg druge v namazan pekač ter speci.

Palačinke z rezančevim nadevom.

Napravi palačinke kot zgoraj. Posebej skuha nekaj drobnih rezancev na mleku, da se zgostijo, dodaj eno jajce in malo kisle smetane. Ko se ohladi nadevaj s tem palačinke, zavij in jih speci, ali pa jih zavij v servijeto in kuhaj v slani vodi.

Naredbo zoper šušmarstvo pripravlja vlada. Naredba bo tvorila menda nekako dopolnilo k obrtnemu zakonu. Po naredbi bodo za šušmarje odredene stroge kazni. Če jih bo oblast zasačila, jim bo odvzeto blago in orodje ter bodo kaznovani. — Kje pa je zlo šušmarstva? Kje ima svoje vzroke. Več vzrokov je. Nezaposlenost, torej potreba zaslužka. Ta je glavni. Ali še drugih vzrokov je. Zelja po večjem zaslužku, pomanjkanje denarja za samostojno etabliranje, privilegiji poklicev, obrtom neustrežajoče krajevne razmere itd.

Kako financirajo vojno v Angliji in kako v Nemčiji? DNB poroča: V Angliji so potrebni izredni ukrepi za financ. vojne: prisilna štednja, povečanje davkov in pozivi na vpis vedno novih vojni posojil. V Nemčiji so vse te stvari nepotrebne. V nemške hranilnice vlagajo ljudje več kot kdajkoli poprej, za državna posojila ni treba reklame, ker poslovni svet sprejme mesečno preko dve milijardi mark državnih papirjev. Izredni davek na dohodek v višini 15 odstotkov, ki je bil upeljan lansko leto, je ukinjen, kljub temu pa so davki, ki so lansko leto znašali 24 milijard v letošnjem letu poskočili na 25 milijard mark.

Delavski pravni svetovalec

Kam z revnim otrokom? (Črna)

Vprašanje: Sem služkinja in imam duševno zaostalega otroka, ki ga v službi ne morem imeti pri sebi, s svojim slabim zaslužkom pa ga tudi ne morem drugod vzdrževati. Ali je kak zavod, kamor bi lahko spravila otroka v oskrbo?

Odgovor: V vsakem večjem kraju in vsled tega gotovo tudi v Črni, ima Državna zaščita dece svoje podružnice ali zaupnike, ki so navadno krajevni starejši učitelji ali šolski upravitelji. Ta državna ustanova je dolžna skrbeti za takšne otroke in ima po večjih krajih, kakor v Mariboru in v Ljubljani, svoje domove za otroke. Obrnite se torej na tamošnjega šolskega upravitelja, ki naj skupno z občino vložijo prošnjo, da sprejme Vašega otroka v mariborski banovinski »Dečji dom«, Strossmayerjeva ulica 30.

Odpoved, nadure in pokojnina skladiščnika (Murska Sobota)

Vprašanje: Izučen sem kot trgovski pomočnik. Zadnjih 5 let in nekaj čez pa sem služboval v tovarni perila kot skladiščnik. Tovarnar mi je odpovedal službo koncem julija t. l. 6. tedensko. Delati sem moral dnevno po 10 ur in več ob vedno enaki mesečni plači. Za nadure nisem dobival nikakega plačila. Ali je odpoved pravilna. Imam pravico do plačila za nadure in kako je s pokojninskim zavarovanjem, ker mi je tovarnar ob odhodu vpisal v poslovno knjižico, da sem bil pri njem trgovski pomočnik?

Odgovor: Ker imate predizobrazbo trgovskega pomočnika in ste v tovarni vršili posle skladiščnika, torej duševnega delavca in ste bili v službi že preko 5 let, je odpoved nezakonita. Tovarnar bi Vam mogel odpovedati

koncem julija 3 mesečno v okvirju četrtletja, torej šele s 1. oktobrom za konec decembra. Do tega časa Vam mora tudi vsled tega plačati ves zaslužek. — Ker je delalo v Vašem podjetju za zalogo in na stroje povprečno najmanj 15 delavcev, je obrat industrijski in zato dopusten le 8 urni delavnik za vse uslužbence. Ker ste delali čez 8 ur, Vam mora te ure tovarnar plačati še posebej s temeljno mezdno in 50 odst. poviškom. To pa lahko zahtevate le za 3 leta nazaj od dne vložitve tožbe, vse drugo je že zastarano. — Kot skladiščnik, torej nameščene, bi morali biti tudi zavarovani za starost pri Pokojninskem zavodu nameščenec v Ljubljani. Ako niste bili, Vas bo na prijava lahko še Pokojninski zavod zavaroval v breme tovarnarja za 3 leta nazaj, za ostali čas pa boste morali izterjati od tovarnarja povzročeno oškodnino.

Za šole: Šolske torbice, nahrbtnike, aktovke, peresnice v veliki izbiri priporočila

Ivan Krauos Maribor Aleksandrova 13

ŠE VEDNO KUPITE DOBRO IN PO UGODNIH CENAH

Kopalke, nogavice, pletenine, bluze, jopice, sviterje, žemperje (lastni izdelki). Volna, preja za strojna ročna dela. Kombineže, modrčke, srajce svile in flor nogavice itd. Obleke, platno, odeje, predpasnike, rute. Blago, perilo za ženske, moške, otroke. Šivilske potrebščine, galanterija.

OSET »MARA«, Koroška cesta 26 (Poleg tržnice — Vodnikov trg).

Splošno konzumno društvo POSAVJE

v ZAGORJU ob Savi F. Z. Z. O. Z.

Prodaja svojim članom v prodajalnah Zagorje in Loke vedno sveže in prvovrstno blago po najnižjih dnevni cenah. Član zadrage lahko postane vsak, ki plača Din 2'50 vpisnine in Din 50— deleža. — Pristopajte k zadrugi, ki bo postala tudi Vaša last in od katere imate le dobiček!